

ΕΡΟQUE: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

01:

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗ: Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Ελλάδα)

ΕΤΑΙΡΟΙ

Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι (Φινλανδία)

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ελλάδα)

Πανεπιστήμιο της Νάπολης (Ιταλία)

BEST Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Αυστρία)

Projects in Motion Έργα Αειφόρου Ανάπτυξης για την κοινωνία και το Περιβάλλον (Μάλτα)

Τίτλος του Έργου	ΕΡΟQUE: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Κωδικός Έργου	2014-1-EL01-KA200-001373
Πνευματικό προϊόν	1: ΠΕΡΙΒΑΛΟΝΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ: Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ
Αναπτύχθηκε από τους Εταίρους, υπό το συντονισμό:	BEST ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
Ημερομηνία:	09/03/2015
Επικύρωση:	20/03/2015

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

Περίληψη

Το παρόν έγγραφο αποτελεί το πρώτο πνευματικό προϊόν του έργου ΕΡΟQUE: «Ο Περιβαλλοντικός Φάκελος του Φοιτητή για την Αναβάθμιση της Ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση». Στόχος του έργου ΕΡΟQUE είναι να προωθήσει την έξυπνη εξειδίκευση των μελλοντικών επιστημόνων, μηχανικών, διδασκόντων/εκπαιδευτών, μέσω ενός περιβαλλοντικού φακέλου που μπορεί να ενσωματωθεί πλήρως στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων. Επιπλέον, τα μαθήματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων που προβλέπονται, στοχεύουν στη βελτίωση των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων. Τέλος, σκοπός είναι η δημιουργία μιας νέας γενιάς «πράσινων επιστημόνων»-στο πλευρό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης-, αλλά και «πράσινων επαγγελματιών» που να συνδέονται άμεσα με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Πνευματικό Προϊόν 1: Περιβαλλοντικός Φάκελος - Η ανάγκη του προγράμματος σπουδών για εκσυγχρονισμό όσον αφορά τα περιβαλλοντικά ζητήματα είναι η απόδειξη, που επιχειρεί να συνοψίσει την παρούσα κατάσταση των συμμετεχόντων χωρών με το βαθμό που καταλαμβάνουν τα περιβαλλοντικά θέματα στο πρόγραμμα σπουδών των Πανεπιστημίων και των Ινστιτούτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Συγκεκριμένα, εταίροι από τη Φινλανδία, την Ελλάδα και την Ιταλία διερευνούν την τρέχουσα κατάσταση των Πανεπιστημίων στις χώρες τους, ενώ οι εταίροι από την Αυστρία και τη Μάλτα εστιάζουν στα Ινστιτούτα Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Για να είναι σε θέση να παρέχουν μια σαφή εικόνα για το βαθμό της έκτασης που καταλαμβάνουν τα περιβαλλοντικά θέματα στο πρόγραμμα σπουδών των Πανεπιστημίων ή των Ινστιτούτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων, οι εταίροι πραγματοποιούν μεγάλο αριθμό ερευνών πεδίου στα Πανεπιστήμια και τα Ινστιτούτα Εκπαίδευσης Ενηλίκων στις χώρες τους. Επιπλέον, πραγματοποιούν έρευνες πεδίου, με την πρόθεση να καταγράψουν τη γνώμη των επαγγελματιών της εκπαίδευσης (Καθηγητές Πανεπιστημίου και διδάσκοντες / εκπαιδευτές των Ινστιτούτων εκπαίδευσης ενηλίκων) και να εμπλουτίσουν το υλικό που ήδη έχουν, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως μια βάση για την ανάπτυξη του «ΕΡΟQUE: Περιβαλλοντικός Φάκελος, σύνολο μαθημάτων», το οποίο αποτελεί το δεύτερο πνευματικό προϊόν του έργου.

Μετά από τη συλλογή των πληροφοριών, οι εταίροι συντάσσουν τις εθνικές εκθέσεις. Στις εθνικές εκθέσεις καταγράφονται συνοπτικά τα βασικά πορίσματα από τις εθνικές έρευνες που διεξήχθησαν από τους εταίρους, μαζί με την επεξεργασία των δεδομένων που συλλέχθηκαν από τις έρευνες πεδίου. Περισσότερες πληροφορίες πάνω σε εξειδικευμένα θέματα που σχετίζονται με ειδικά εθνικά στοιχεία είναι διαθέσιμα στις εκθέσεις χωρών.

Η ανάλυση των ευρημάτων οδήγησε στο συμπέρασμα ότι ανεξάρτητα από το βαθμό στον οποίο τα περιβαλλοντικά θέματα περιλαμβάνονται στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων και των Ινστιτούτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων, υπάρχουν ακόμη πολλά βήματα που πρέπει να γίνουν μέχρι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση να θεωρηθεί προτεραιότητα σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα όχι μόνο οι εξειδικευμένοι επαγγελματίες, αλλά και οι πολίτες να καταφέρουν να κατανοούν και προωθούν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Στις ενότητες που ακολουθούν, η BEST, ο επικεφαλής εταίρος για την ανάπτυξη του πρώτου προϊόντος του έργου ΕΡΟQUE, παρουσιάζει μια σύνοψη των βασικών πορισμάτων της έρευνας γραφείου στις διάφορες χώρες, παρέχει μια ανάλυση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν μέσω της έρευνας πεδίου και προσφέρει συγκεκριμένες προτάσεις για να ενταχθεί στην ανάπτυξη της δεύτερης εξόδου του έργου, περιβαλλοντικός φάκελος.

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1.1	ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	6
1.2	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ	6
1.3	ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΓΓΡΑΦΟΥ	7
1.4	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	8
<p>Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΔΙΕΞΗΧΘΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2014 ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2015 ΑΠΟ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ, ΟΠΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΗΧΘΗΣΑΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΧΩΡΩΝ. ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, Ο ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΕΤΑΙΡΟΣ, BEST, ΣΧΕΔΙΑΣΕ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ, ΜΑΖΙ ΜΕ ΔΥΟ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΠΕΥΘΥΝΟΤΑΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, ΕΝΩ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΕ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ / ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ, ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΑΡΧΙΣΑΝ ΝΑ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟΥ, ΟΠΩΣ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ. ΌΛΟΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΑΝΕΛΑΒΑΝ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ. ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ΟΤΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΔΥΟ ΕΤΑΙΡΟΥΣ, ΕΤΣΙ Ο ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΟΙΡΑΣΤΗΚΕ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ.....8</p>		
2	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ: ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	9
2.1	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	9
2.2	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ	10
2.3	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ.....	11
3	Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	12
3.2	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	18
3.2.1.	Δημογραφικές πληροφορίες για τα προφίλ των Εκπαιδευτών/Διδασκόντων της Εκπαίδευσης Ενηλίκων που συμμετείχαν στην έρευνα γραφείου.....	18
3.2.2.	Ενσωμάτωση Περιβαλλοντικών Θεμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων	20
3.3	ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	23
4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	25
4.1	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ	25
4.2	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	26
4.3	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ	26
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ		28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ		31

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το έργο «Περιβαλλοντικός Φάκελος του Φοιτητή για την Αναβάθμιση της Ποιότητας στην τριτοβάθμια Εκπαίδευση» (ΕΡΟQUE) χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, Βασική δράση 2: Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Το έργο ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2014 και θα ολοκληρωθεί τον Αύγουστο του 2016. Η κοινοπραξία αποτελείται από έξι εταίρους, οι οποίοι είναι:

- ☐ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Ελλάδα): συντονιστής του σχεδίου
- ☐ Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι (Φιλανδία)
- ☐ Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ελλάδα)
- ☐ Πανεπιστήμιο της Νάπολης (Ιταλία)
- ☐ BEST Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Αυστρία)
- ☐ Projects in Motion- Έργα Αειφόρου Ανάπτυξης για την κοινωνία και το Περιβάλλον (Μάλτα)

1.1 ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τονίζει τη σημασία που έχει η αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων, η μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και η εξάλειψη της σπατάλης της ενέργειας. Υπάρχει σημαντικό δυναμικό μείωσης της κατανάλωσης, ιδίως στους κλάδους εντατικής ενέργειας, όπως τα κτίρια που μετατρέπουν και μεταφέρουν ενέργεια. Ωστόσο, για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, είναι απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός τόσο στα προγράμματα σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως και στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Αυτό θα επιτευχθεί με την ενίσχυση των ικανοτήτων των μελλοντικών επιστημόνων και επαγγελματιών προς μια πιο βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και τη δημιουργία γεφυρών ανάμεσα στην παροχή της γνώσης και της εργασίας για τις ανάγκες της αγοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εταίροι του Eroque έχουν αναπτύξει αυτό το έργο για να εξοπλίσουν τους εκπαιδευτικούς και τους μελλοντικούς επαγγελματίες με έντονη περιβαλλοντική προσέγγιση στα μαθήματά τους, έχοντας ως γνώμονα την ανάπτυξη της πράσινης εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού και την προώθηση της συνέργειας των Πανεπιστημιακών προγράμματα σπουδών, των εκπαιδευτικών οργανισμών και των επιχειρήσεων. Απώτερος στόχος είναι η προώθηση μιας νέας γενιάς πράσινων επαγγελματιών και η αύξηση της απασχολησιμότητας των μαθητών / ενηλίκων εκπαιδευομένων.

1.2 ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ

Οι άμεσες ομάδες-στόχοι που προσδιορίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος είναι οι εξής:

- ☐ Φοιτητές Πανεπιστημίου διαφόρων ειδικοτήτων, οι οποίοι έχουν ως στόχο να συμμετέχουν στην παράδοση του μαθήματος και να αποκτήσουν νέες γνώσεις, που όχι μόνο θα επεκτείνουν τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους αλλά και θα γίνουν περιβαλλοντικά πιο ευσυνείδητοι. Θα βελτιώσουν επίσης τη θέση τους στην αγορά εργασίας, αποκομίζοντας προσόντα σημαντικής αξίας. Αναμένεται ότι καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, συνολικά 200 φοιτητές από τα συμμετέχοντα Πανεπιστήμια θα εκπαιδευτούν με μια σειρά μαθημάτων (Συμμετέχοντα Πανεπιστήμια: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο της Νάπολης και του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι).

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

- ☐ Καθηγητές πανεπιστημίου οι οποίοι θα εκπαιδευτούν στο πλαίσιο του σχεδίου για την επίτευξη του περιβαλλοντικού χαρτοφυλακίου και θα έχουν την ευκαιρία να το ενσωματώσουν (κατά τη διάρκεια της περιόδου επικύρωσης) στα τρέχοντα προγράμματα σπουδών τους ως ένα καινοτόμο και πολύ ευέλικτο σύνολο των μαθημάτων. Αναμένεται ότι ο συνολικός αριθμός των οκτώ καθηγητών από τα συμμετέχοντα πανεπιστήμια θα είναι άμεσα εμπλεκόμενοι κατά την ανάπτυξη μαθημάτων και την περίοδο της επικύρωσης. Επιπλέον, μέσω της διάχυσης εργαστηρίων, συνολικά 80 καθηγητές πανεπιστημίου θα λάβουν γνώση για το έργο και τα αποτελέσματα του.
- ☐ Ενήλικοι εκπαιδευόμενοι θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα και θα εκπαιδευτούν σε ένα κοινό πρόγραμμα επιμόρφωσης, σύμφωνα με το έργο. Από τους εταίρους, οι οποίοι έχουν άμεση πρόσβαση σε ενήλικες εκπαιδευόμενους (BEST και Έργα in Motion), αναμένεται ότι ο συνολικός αριθμός των ενήλικων εκπαιδευομένων που θα συμμετάσχει στην περίοδο επικύρωσης του έργου είναι 30. Ένα πρόσθετος αριθμός 40 ενήλικων εκπαιδευομένων θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με το έργο μέσα από τη διάδοση και διάχυση των αποτελεσμάτων.
- ☐ Διδάσκοντες / εκπαιδευτές ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχουν κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του μαθήματος και κατά την περίοδο της επικύρωσης του σχεδίου. Η BEST και η PiM θα συμπεριλάβουν τέσσερις διδάσκοντες / εκπαιδευτές συνολικά σε όλες τις προαναφερθείσες δραστηριότητες και ένα πρόσθετο αριθμό των 30 ατόμων για τα εργαστήρια.

Έμμεσα, το έργο θα επηρεάσει τις εξής ομάδες-στόχους:

- ☐ Προσχολικά ιδρύματα, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολεία που θα συμμετάσχουν κατά τη διάρκεια της περιόδου επικύρωσης στην πιλοτική φάση για την ανάπτυξη του Συστήματος Διαχείρισης Ενέργειας από τους μαθητές / ενήλικες εκπαιδευόμενους. Οι εταίροι στοχεύουν στη συμμετοχή 5 σχολείων ανά χώρα.
- ☐ Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, που θα συμμετάσχουν κατά τη διάρκεια της περιόδου επικύρωσης στην πιλοτική φάση, για την ανάπτυξη της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης Ενέργειας από τους μαθητές / ενήλικες εκπαιδευόμενους. Οι εταίροι επιδιώκουν τη συμμετοχή 3 μικρομεσαίων επιχειρήσεων ανά χώρα.

1.3 ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Αυτό το έγγραφο είναι το πρώτο πνευματικό προϊόν του EPOQUE- Περιβαλλοντικός Φάκελος: Η ανάγκη για εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών με έμφαση σε περιβαλλοντικά θέματα. Κύριος στόχος είναι ο προσδιορισμός των τάσεων των αναλυτικών προγραμμάτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, όπως και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, στα Ινστιτούτα των συμμετεχόντων χωρών. Επιπλέον, είναι ωφέλιμο να αναγνωριστεί η σημασία που έχει το εν λόγω πρόγραμμα για τα ζητήματα που σχετίζονται με το περιβάλλον, την αιεφόρο χρήση των φυσικών πόρων και τη σωστή διαχείριση της ενέργειας. Η σύνταξη του εγγράφου αυτού βασίζεται σε μια έρευνα δύο επιπέδων που πραγματοποιούνται στις χώρες των εταίρων:

- ☐ Έρευνα γραφείου: όλοι οι εταίροι πραγματοποιούν μια έρευνα γραφείου, ο καθένας στον τομέα του και δηλώνουν την έκταση που παρουσιάζουν τα περιβαλλοντικά ζητήματα στα αναλυτικά προγράμματα των Πανεπιστημίων και των Ινστιτούτων Κατάρτισης Ενηλίκων, που εξετάστηκαν με τυχαία δειγματοληψία. Οι εταίροι από τη Φινλανδία, την Ελλάδα και την Ιταλία ερευνούν μια σειρά από πανεπιστήμια, ενώ εκείνοι από την Αυστρία και τη Μάλτα ερευνούν τα Ινστιτούτα Κατάρτισης Ενηλίκων.
- ☐ Έρευνα Πεδίου: οι εταίροι έχουν διανεμίει ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο αναπτύχθηκε για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς του έργου EPOQUE, ανάλογα με την ομάδα στόχο που απευθύνεται. Οι εταίροι από την Ελλάδα και την Ιταλία συγκεντρώσαν 20 ερωτηματολόγια

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

από Καθηγητές Πανεπιστημίου, ενώ ο εταίρος από τη Φινλανδία συνέλεξε 29 ερωτηματολόγια από την ίδια ομάδα-στόχο. Από την άλλη πλευρά, οι εταίροι από την Αυστρία και τη Μάλτα που συνέλεξαν ο κάθενας 20 ερωτηματολόγια.

Κάθε εταίρος πραγματοποίησε την ανάλυση των πληροφοριών που παρέχονται από τα ερωτηματολόγια, καθώς και τα αποτελέσματα από την έρευνα γραφείου. Με αυτό ως βάση, ο καθένας συνέταξε μια έκθεση η οποία αναλύει τα αποτελέσματα για κάθε συμμετέχουσα χώρα.

Η παρούσα εργασία είναι η σύνοψη των διαπιστώσεων και των συμπερασμάτων από τις διάφορες εκθέσεις, καθώς και μια αθροιστική ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένα στοιχεία μπορούν να έχουν πρόσβαση στις εκθέσεις των χωρών.

Οι προτάσεις και τα συμπεράσματα της έκθεσης αυτής αποτελούν τη βάση για τους εταίρους ώστε να αναπτύξουν τα επόμενα μαθήματα που περιγράφονται στον «Περιβαλλοντικό Φάκελο», με βάση τις πραγματικές ανάγκες των ομάδων-στόχων.

1.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η εθνική έρευνα διεξήχθη από το Νοέμβριο του 2014 μέχρι το Φεβρουάριο του 2015 από όλους τους εταίρους, όπου και παρήχθησαν και οι εκθέσεις χωρών. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο επικεφαλής εταίρος, BEST, σχεδίασε το πλαίσιο για την έρευνα και το πρότυπο για την έκθεση, μαζί με δύο ξεχωριστά ερωτηματολόγια: το πρώτο απευθυνόταν προς τους καθηγητές του Πανεπιστημίου, ενώ το δεύτερο σε διδακτικό προσωπικό εκπαίδευσης ενηλίκων / εκπαιδευτών. Μετά την ανατροφοδότηση από τους εταίρους, τα πρότυπα και τα ερωτηματολόγια ολοκληρώθηκαν και οι εταίροι άρχισαν να εργάζονται για την έρευνα γραφείου και πεδίου, όπως αναφέρεται παραπάνω. Όλοι οι εταίροι ανέλαβαν την ευθύνη της διεξαγωγής της έρευνας στη χώρα τους. Δεδομένου ότι η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από δύο εταίρους, έτσι ο φόρτος εργασίας μοιράστηκε μεταξύ τους.

Για την επιλογή των Πανεπιστημίων, έγιναν ειδικές συμφωνίες κατά τη διάρκεια της εναρκτήριας συνάντησης, με στόχο να καλυφθούν οι διάφορες ειδικότητες, καθώς και για να διασφαλιστεί η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, ότι δηλαδή, επιλέχθηκαν Πανεπιστήμια από όλη τη χώρα. Η επιλογή των Πανεπιστημιακών Καθηγητών έγινε στις περισσότερες περιπτώσεις με βάση τις συνδέσεις των εταίρων ώστε να εξασφαλισθεί η αξιοπιστία των απαντήσεων, αλλά και ότι υπήρχε η κατάλληλη τεχνογνωσία του ακαδημαϊκού κόσμου σε κάθε χώρα.

Ομοίως, τον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κάλυψαν οι αντιπρόσωποι της Μάλτας, οι οποίοι εστίασαν στα Ινστιτούτα Κατάρτισης Ενηλίκων και επικεντρώθηκαν στην ενσωμάτωση των μαθημάτων για κάθε τύπο μαθητή, χωρίς απαραίτητα να περιοριστούν σε ενήλικες. Η επιλογή των διδασκόντων/εκπαιδευτών της Εκπαίδευσης Ενηλίκων έγινε από την τράπεζα δεδομένων των εκπαιδευτών ενηλίκων «από όλες τις οργανώσεις που παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για περιβαλλοντικά θέματα μέσω της τεχνολογίας ή της εκπαίδευσης», καθώς και από άλλους μικρότερους εκπαιδευτικούς οργανισμούς όπως είναι οι επαγγελματίες που παρέχουν εφάπαξ εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες εκτός από την κανονική γραμμή εργασίας τους. Τέλος, στην Αυστρία, η έρευνα γραφείου καλύφθηκε περισσότερο από τους παρόχους Εκπαίδευσης Ενηλίκων που δραστηριοποιούνται σήμερα, ενώ η επιλογή των επαγγελματιών Εκπαίδευσης Ενηλίκων έγινε τυχαία από τη βάση δεδομένων των εκπαιδευτών, που η BEST διαθέτει.

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ: ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει την ανάλυση της έρευνας γραφείου για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στο πανεπιστημιακό Πρόγραμμα Σπουδών της Φινλανδίας, της Ελλάδας και της Ιταλίας, καθώς και στα προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων των Ινστιτούτων Αυστρίας και Μάλτας. Ο κύριος στόχος αυτού του μέρους είναι να διαπιστωθεί εάν οι περιβαλλοντικές μελέτες, που συνδέονται με τα μαθήματα που παραδίδονται στα Πανεπιστήμια και Εκπαιδευτήρια Ενηλίκων, αποτελούν μέσο για να βελτιώθουν σημαντικά τα επαγγελματικά προσόντα των μαθητών και των ενηλίκων. Το τμήμα χωρίζεται σε τρεις παραγράφους: η πρώτη παρουσιάζει την τρέχουσα κατάσταση στα Πανεπιστήμια από τις προαναφερθείσες χώρες, η δεύτερη ασχολείται με την κατάσταση στον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και η Τρίτη παρουσιάζει την επισκόπηση των ευρημάτων σε όλες τις χώρες. Περισσότερες πληροφορίες για τα ευρήματα είναι διαθέσιμες στις εκθέσεις, που παράχθηκαν από κάθε έναν από τους εταίρους.

2.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ

Φινλανδία

Τα φινλανδικά Πανεπιστήμια σε γενικές γραμμές έχουν ενσωματώσει περιβαλλοντικά θέματα στα μαθημάτων που προσφέρονται, ιδίως σε σχέση με τη διδακτική των φυσικών επιστημών, όπως η διδακτική μαθημάτων βιολογίας. Για παράδειγμα, το Πανεπιστήμιο της Ανατολικής Φινλανδίας προσφέρει μαθήματα βιώσιμης ανάπτυξης στις σπουδές τεχνολογίας τροφίμων και διατροφής, -ως μέρος του προγράμματος σπουδών των υποχρεωτικών μαθημάτων για πτυχίο- αλλά και στις σπουδές με αντικείμενο της διδακτικής ειδικών θεματικών (συνήθως διδακτική βιολογίας και γεωγραφίας). Στο Πανεπιστήμιο της Jyväskylä οι αρχές του αειφόρου μέλλοντος ενθαρρύνονται στις επιστήμες της αγωγής με προϋπόθεση τη βαθειά γνώση τους πριν την απόκτηση του πτυχίου. Το αναλυτικό πρόγραμμα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών προγράμματος σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Τάμπερε δεν περιέχει μαθήματα που να σχετίζονται με το βιώσιμο μέλλον. Στο Πανεπιστήμιο του Τούρκου, η περιβαλλοντική εκπαίδευση και οι αρχές του αειφόρου μέλλοντος εισάγονται σε μερικά μαθήματα σε διδακτικές συγκεκριμένων θεματικών. Το Παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι ορίζει το βιώσιμο μέλλον ως μία από τις βασικές αρχές ολόκληρης της εκπαίδευσης και των επιστημών της αγωγής. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν μόνο λίγες αναφορές του βιώσιμου μέλλοντος στα προγράμματα σπουδών αυτών των πέντε φινλανδικών Πανεπιστημίων. Οι έννοιες του περιβαλλοντικού φακέλου, πράσινη τεχνολογία, η βιώσιμη ανάπτυξη, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, δεν χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν καθόλου και τα περιβαλλοντικά ζητήματα δεν έχουν την ίδια έμφαση στα προγράμματα σπουδών των διαφόρων τμημάτων, όπως για παράδειγμα, έχουν τα πολυπολιτισμικά ζητήματα ή ανάγκη για ειδικά θέματα εκπαίδευσης.

Ελλάδα

Η έρευνα γραφείου στην Ελλάδα, που διεξήχθη σε έντεκα πανεπιστήμια της χώρας, έδειξε ότι υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ των μαθημάτων που παρέχονται, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι Έλληνες εταίροι μελέτησαν τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών των διαφόρων τμημάτων των έντεκα πανεπιστημίων και το αποτέλεσμα ήταν ότι υπάρχουν κάποια μαθήματα που σχετίζονται με θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και άλλα περιβαλλοντικά

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

θέματα, ωστόσο, αυτά είναι μεμονωμένα και στις περισσότερες περιπτώσεις προσφέρονται στις μεταπτυχιακές σπουδές. Για παράδειγμα, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου που προσφέρει μαθήματα σχετικά με την αιεφόρο ανάπτυξη, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο, είναι ένα από τα λίγα ελληνικά Πανεπιστήμια που εστιάζουν άμεσα στο θέμα, τόσο σε επίπεδο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, όσο και στο Τμήμα Περιβάλλοντος. Μαθήματα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, που σχετίζονται με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα προσφέρονται επίσης στο Πολυτεχνείο Κρήτης, σε όλα τα τμήματα (δηλαδή Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης, Μηχανικών Ορυκτών Πόρων, ηλεκτρονικών και μηχανικών υπολογιστών και Αρχιτεκτόνων Μηχανικών), αλλά κυρίως προσφέρονται στο Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος. Είναι επομένως προφανές ότι στην Ελλάδα τα περιβαλλοντικά ζητήματα, ως μέσο για την αναβάθμιση των ικανοτήτων τους νέους φοιτητές σε αυτό το θέμα, και ειδικά δεδομένης της σημασίας του θέματος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, επηρεάζουν άμεσα την κατάσταση στην αγορά εργασίας.

Ιταλία

Σε ό, τι αφορά τα ιταλικά πανεπιστήμια, η έρευνα γραφείου έδειξε ότι τα μαθήματα που σχετίζονται με το περιβάλλον προσφέρονται σε πάνω από 20 πανεπιστήμια σε όλη τη χώρα, τα περισσότερα εκ των οποίων προσεγγίζουν τις περιβαλλοντικές επιστήμες, ενώ μερικά από αυτά είναι περισσότερο προσανατολισμένα σε θέματα όπως: Βιοτεχνολογία, τεχνολογίες για το περιβάλλον, διατήρηση και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και διαχείριση των φυσικών κινδύνων. Το τυπικό πρόγραμμα πτυχίου στον τομέα της περιβαλλοντικής επιστήμης περιλαμβάνει τα βασικά μαθήματα (όπως τα μαθηματικά, φυσική, χημεία, βιολογία), σε συνδυασμό με πιο εξειδικευμένα μαθήματα με θέματα που κυμαίνονται από την επιστήμη της γης, την οικολογία, τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες και τη μηχανική, στην περιβαλλοντική νομολογία. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, υπάρχει μια ευρεία προσφορά της περιβαλλοντικής μηχανικής στα προγράμματα σπουδών που υπάρχουν σε όλα σχεδόν τα κύρια πανεπιστήμια της Ιταλίας. Είναι προφανές ότι έχουν γίνει πολλά κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, όσον αφορά την εισαγωγή τομέων που σχετίζονται με περιβαλλοντικά ζητήματα στα Πανεπιστήμια σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους. Παρ' όλα αυτά, πολύ λίγα έχουν γίνει (αν μη τι άλλο), προκειμένου να εισαγάγουν την περιβαλλοντική επιστήμη ως ανεξάρτητη πειθαρχία σε υψηλού επιπέδου πανεπιστημιακή και τριτοβάθμια Πανεπιστήμια μαθήματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρουσιάζονται επίλεκτες πανεπιστημιακές ερευνητικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στον τομέα και αποτέλεσαν γενέτειρα πολλά υποσχόμενων πειραματισμών (π.χ. αυτή είναι η περίπτωση του Πανεπιστημίου της Πάρμας, όπου μαθήματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης έχουν τεθεί στη διάθεση των φοιτητών χάρη στην παρουσία της Círea). Ακόμα μαθήματα Master (επιπέδου 2), ειδικά επικεντρωμένα σε περιβαλλοντικές επιστήμες ήταν επίσης διαθέσιμα στο πρόσφατο παρελθόν, όμως σήμερα είναι κλειστά. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει συστηματική ώθηση που να προσανατολίζεται προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός ιταλικού Έρευνητικού Σχολείου στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

2.2 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΕΤΑΙΡΩΝ

Αυστρία

Η έρευνα γραφείου που διεξήχθη στην Αυστρία, με στόχο τον εντοπισμό και την ανάδειξη του βαθμού στον οποίο τα περιβαλλοντικά θέματα περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, έχει στο συμπέρασμα ότι παρά το γεγονός ότι η κοινωνική υπευθυνότητα και περιβαλλοντική συνείδηση ήταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας για πολλά χρόνια, η αντίστοιχη προσφορά είναι περιορισμένη. Τα μαθήματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων που διατίθεται για την ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, δεν έχουν ακόμη ευθυγραμμιστεί με τις τρέχουσες Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

τάσεις για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τις ευρωπαϊκές οδηγίες, οι οποίες, ωστόσο, επικεντρώνονται στην προώθηση των εναλλακτικών πηγών ενέργειας, την περιβαλλοντική ευαισθησία και την πράσινη επιχειρηματικότητα. Από την άλλη πλευρά, όμως, η ίδια η αγορά εργασίας δίνει μεγάλη έμφαση στις περιβαλλοντικές πτυχές και την αναγκαιότητά τους για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των επαγγελματιών. Με αυτή την έννοια, τα περιβαλλοντικά θέματα είναι απόλυτα ταυτισμένα με τη σχετική επαγγελματική κατάρτιση (π.χ., εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση). Ένα παράδειγμα είναι η εισαγωγή μαθημάτων επιμόρφωσης σε ειδικές σχολές οικολογικής-μηχανικής στην Αυστρία. Ειδικότερα, ορισμένα προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων έχουν εντοπιστεί, αλλά είναι αραιά και συνήθως είναι αποτέλεσμα τοπικών πρωτοβουλιών. Οι πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνουν την «Ländliches Fortbildungsinstitut», εθνικό ίδρυμα εκπαίδευσης ενηλίκων για τις αγροτικές περιοχές, και το «Volkswirtschaftliche Gesellschaft Österreich», έναν ανεξάρτητο οργανισμό που στοχεύει στην παροχή κατάρτισης για την οικονομία και την περιβαλλοντική πολιτική στις περιφέρειες. Επιπλέον, η BEST προωθεί ήδη έργα με θέμα «πράσινη απασχόληση», με σκοπό να εφοδιάσει τους εκπαιδευτικούς/εκπαιδευτές Εκπαίδευσης Ενηλίκων με «δεξιότητες βιωσιμότητας». Τέλος, εξειδικευμένη εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον και τα θέματα που σχετίζονται με την ενέργεια προσφέρει η «TÜV Austria», Ακαδημία για το Περιβάλλον και την Ενέργεια, η οποία, όμως, συγκεκριμένες επαγγελματικές κατηγορίες.

Μάλτα

Τα αποτελέσματα της έρευνας γραφείου για τη διερεύνηση της διαθεσιμότητας των περιβαλλοντικών θεμάτων εντός των μαθημάτων που προσφέρονται στους ενήλικες εκπαιδευόμενους στη Μάλτα έχει δείξει ότι υπάρχει πρόσφορο έδαφος για την προώθηση των δυνατοτήτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής αποκατάστασης. Οι μεγάλες οργανώσεις που παρέχουν αυτά τα εκπαιδευτικά μαθήματα είναι εύκολα προσβάσιμες για τους ενήλικες και τους προσφέρουν τη δυνατότητα να διευρύνουν τις γνώσεις τους σε ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών θεμάτων. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για τη διεύρυνση της ευαισθητοποίησης του κοινού, καθώς και τη συμβολή στη γενική πολιτισμική εκπαίδευση, το Πανεπιστήμιο της Μάλτας εντόπισε μια σειρά διαλέξεων που προσφέρονται από διάφορα Πανεπιστήμια, Ινστιτούτα ή / και κέντρα στα οποία μπορούν να παρευρίσκονται μέλη του κοινού. Αυτή η επιλογή των διαλέξεων περιλαμβάνει, επίσης, τις περιβαλλοντικές πτυχές τεχνολογίας και εκπαιδευτικών μαθημάτων που προσφέρονται μέσα στο πανεπιστήμιο. Το καθεστώς αυτό απευθύνεται σε ενήλικες οι οποίοι έχουν την δυνατότητα να παρακολουθούν ιδιαίτερα μαθήματα με στόχο την διεύρυνση των γενικών και των πολιτιστικών γνώσεων τους. Η συμμετοχή στις διαλέξεις είναι δωρεάν και δεν βαθμολογείται με εξέταση ή αξιολόγηση. Ως εκ τούτου δεν λαμβάνεται καμία πιστοποίηση. Ο μοναδικός στόχος αυτού του προγράμματος είναι να προσφέρει στους ενηλίκους τη δυνατότητα να διευρύνουν τις γνώσεις τους και ίσως να τους ενθαρρύνει να αναλάβουν την επίσημη εκπαίδευση σε μια μεταγενέστερη ευκαιρία.

2.3 ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Η έρευνα γραφείου που διεξήχθη στις πέντε χώρες της εταιρικής σχέσης παρείχε πολύ χρήσιμα αποτελέσματα για το έργο Eroque. Ειδικότερα, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που διερευνήθηκαν (Ελλάδα, Ιταλία και Φινλανδία) είναι απόδειξη ότι, παρά το γεγονός ότι τα περιβαλλοντικά ζητήματα σε κάποιο βαθμό λαμβάνονται υπόψη από τα μαθήματα που παραδίδονται, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, δεν υπάρχει μια στοχευμένη προσπάθεια να ενσωματωθεί το θέμα σε όλους τους κλάδους. Αντίθετα, τα περιβαλλοντικά ζητήματα αντιμετωπίζονται ως θέμα το οποίο εξετάζεται αποσπασματικά στο πλαίσιο συγκεκριμένων κλάδων.

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

Στο πλαίσιο Εκπαίδευσης Ενηλίκων τα αποτελέσματα των δύο άλλων χωρών (Αυστρία- Μάλτα) είναι σε κάποιο βαθμό αποκλίνοντα. Στην Αυστρία η παροχή προς το περιβάλλον και τα συναφή θέματα είναι σπάνια, και ως επί το πλείστον βασίζεται σε ανεξάρτητες πρωτοβουλίες που σε καμία περίπτωση δεν θεωρούνται απαραίτητες για τη βελτίωση του επαγγελματικού προφίλ των ενηλίκων που βρίσκονται σε διαδικασία αναζήτησης εργασίας. Στη Μάλτα, όμως, η προσφορά των περιβαλλοντικών μαθημάτων σε συναφή ζητήματα αποτελεί μείζον θέμα, επιβεβαιώνοντας έτσι τη σημασία που αποδίδεται σε αυτά. Είναι σαφές ότι στη Μάλτα, περιβαλλοντικά μαθήματα δεν αντιμετωπίζονται μόνο ως μέσο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ενηλίκων, αλλά και για την εκπαίδευση των ανθρώπων ώστε να αλλάζουν τον τρόπο που κατανοούν και φροντίζουν το περιβάλλον γενικότερα.

Εν κατακλείδι, η ανάπτυξη του Περιβαλλοντικού Φακέλου του ΕΡΟQUE θα συμβάλλει σημαντικά στην αντιμετώπιση της έλλειψης διαθέσιμων μαθημάτων στην Αυστρία, την Ελλάδα και τη Φινλανδία, ενώ από την άλλη πλευρά, θα συμπληρώσει τις υπάρχουσες ευκαιρίες και τις εναλλακτικές λύσεις που προσφέρονται σήμερα στην Ιταλία και τη Μάλτα, παρέχοντας μια δομημένη και ολοκληρωμένη λύση εκπαίδευσης. Η δράση αυτή δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες περιοχές, αλλά μπορεί να θεωρηθεί ως «καθολική» λύση σε όλους τους τομείς δράσης.

3 Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Αυτό το τμήμα της έκθεσης συνοψίζει τα ευρήματα από την έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε στην Αυστρία, τη Φινλανδία, την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Μάλτα. Ο στόχος της έρευνας πεδίου ήταν να συλλέξει τη γνώμη και τη θέση των Καθηγητών Πανεπιστημίου και των καθηγητών/εκπαιδευτών Επιμόρφωσης Ενηλίκων σε σχέση με τη σημασία των περιβαλλοντικών θεμάτων στα μαθήματα που παρέχονται, ως ένα βήμα προς τη βελτίωση του επαγγελματικού προφίλ των φοιτητών και των ενηλίκων μαθητών. Για να επιτευχθεί αυτό αναπτύχθηκαν δύο ερωτηματολόγια: το ένα απευθύνεται σε Καθηγητές Πανεπιστημίου και το άλλο στους καθηγητές/εκπαιδευτές Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Μετά την συλλογή των ερωτηματολογίων και την επικύρωσή τους από τους εταίρους, συνολικά 69 Καθηγητές Πανεπιστημίου συμμετείχαν από τη Φινλανδία, την Ελλάδα και την Ιταλία. Ομοίως, 40 καθηγητές / εκπαιδευτές Εκπαίδευσης Ενηλίκων συμμετείχαν από την Αυστρία και τη Μάλτα. Τα αποτελέσματα από την ανάλυση των ερωτηματολογίων, που συλλέγονται, παρέχονται στις εκθέσεις των χωρών, όπως επίσης και περίληψη των συμπερασμάτων, που αντιπροσωπεύει τις συνολικές τάσεις που καταχωρήθηκαν από τις συμμετέχουσες χώρες.

3.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.1.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

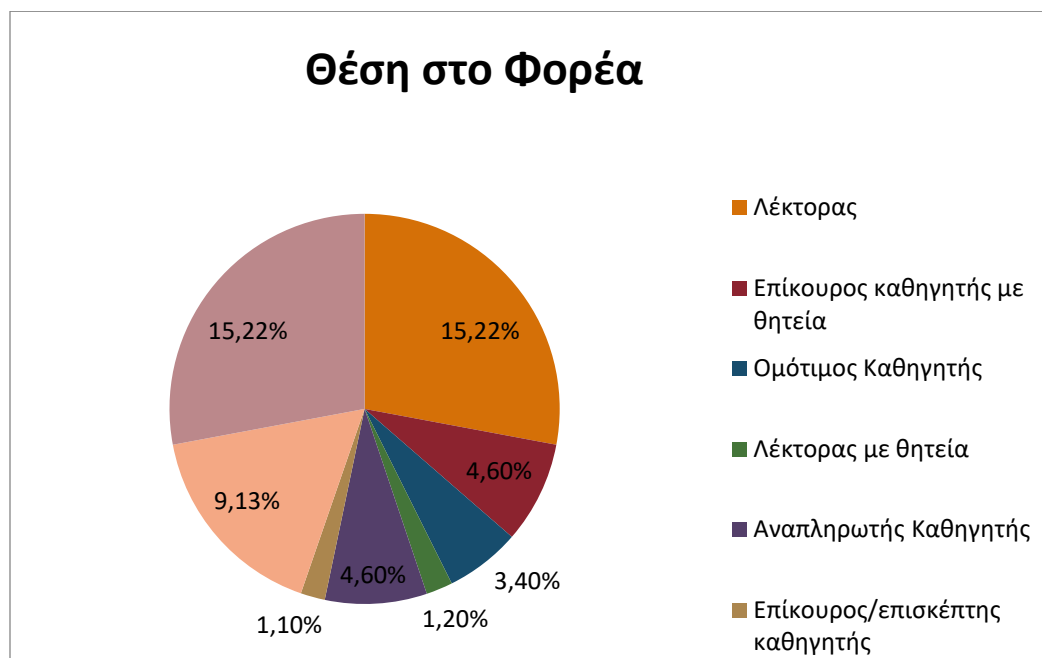
Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

Οι περισσότεροι από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, είναι άνω των 50 ετών (συνολικά 38 άτομα, ή το 55 %), 20 από αυτούς (29 %) είναι ηλικίας μεταξύ 41-50 ενώ μόλις 11 άτομα (16 %) είναι κάτω των 40 ετών. Όπως ήταν αναμενόμενο, από τους 69 Καθηγητές Πανεπιστημίου, 36 (52 %) δίδασκαν στο Πανεπιστήμιο για πάνω από 15 χρόνια, ενώ 19 καθηγητές δίδασκαν 10 έως 15.

Η τρέχουσα κατάταξη για την πλειονότητα των ερωτηθέντων είναι «Αναπληρωτής Καθηγητής» (20 από το σύνολο των 69, ή 29%), 15 άτομα είναι «Λέκτορες» (22%) και ένα άλλο 15 (22%) είναι «Καθηγητές».

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

Επομένως, με ασφάλεια μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι το δείγμα της έρευνας είναι αρκετό για να ενσωματώσει τις απόψεις και τις γνώμες από ένα ευρύ φάσμα ακαδημαϊκών του Πανεπιστημίου, οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, έχουν διαφορετικές θέσεις, και επίσης κάποιοι από τους ερωτηθέντες έχουν μεγαλύτερη εμπειρία στον ακαδημαϊκό χώρο, ενώ άλλοι λιγότερη.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν την τρέχουσα θέση τους, προκειμένου να ελεγχθεί αν εμπλέκονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του πανεπιστημίου τους, όταν πρόκειται για την ανάπτυξη των προγραμμάτων σπουδών. Οι περισσότεροι από αυτούς (35 από τους 69, ή 63%) είναι διευθυντές και δημιουργοί μαθημάτων και 13 (24%) είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου. Αυτό θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ θετικό για το έργο ΕΡΟQUE, με δεδομένη την πρόσβαση που έχει αποκτηθεί σε καθηγητές και το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα που θα μπορούσε να επιτευχθεί σε σχέση με τα αποτελέσματα του έργου.

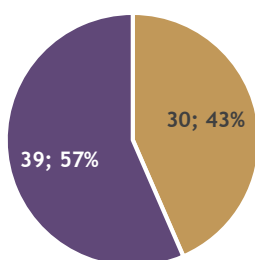
3.1.2 ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Το μεγαλύτερο ποσοστό των καθηγητών, όταν ρωτήθηκε αν έχει ήδη εμπλακεί στη διδασκαλία περιβαλλοντικών θεμάτων, ανέφερε ότι δεν έχει τέτοια εμπειρία. Ωστόσο, τα αποτελέσματα επηρεάζονται κυρίως από τις φινλανδικές αναρτήσεις στην έρευνα πεδίου. Ειδικότερα η πλειοψηφία των καθηγητών που συμμετείχαν στην έρευνα ήδη ασχολούνται με την διδασκαλία των περιβαλλοντικών θεμάτων (δηλαδή 39 από τους 69 που απάντησαν, ή το 57%) Ένας άλλος παράγοντας Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το γεγονός ότι οι καθηγητές που απάντησαν ανήκουν μόνο σε πανεπιστημιακό τμήμα (Δάσκαλοι / Επιστήμες της Αγωγής), ενώ τα αποτελέσματα από τις άλλες χώρες έχουν εξαπλωθεί σε διάφορους κλάδους. Με βάση τις εκθέσεις των χωρών, 14 από τους 20 Έλληνες Καθηγητές Πανεπιστημίου και 11 από τους 20 Ιταλούς καθηγητές, δεν έχουν εμπλακεί στη διδασκαλία των περιβαλλοντικών θεμάτων.

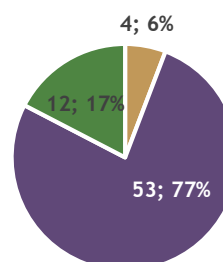
Έχετε ποτέ εμπλακεί στη διδασκαλία περιβαλλοντικών θεμάτων;

■ No ■ Yes

Πιστεύετε ότι η αγορά εργασίας γίνεται ολοένα και πιο ευαίσθητη σε περιβαλλοντικά θέματα;

■ No ■ Yes ■ I don't know

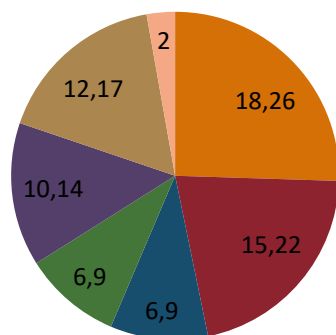

Οι καθηγητές κλήθηκαν να διατυπώσουν τη γνώμη τους σχετικά με το εάν νομίζουν ότι η αγορά εργασίας γίνεται ολοένα και πιο ευαίσθητη σε περιβαλλοντικά θέματα. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι συμφωνούν με τη δήλωση αυτή (δηλαδή, 53 από τους 69 που απάντησαν, ή 77%). Οι γνώμες σε αυτό το ερώτημα είναι παρόμοιες σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες.

Οι Καθη
και αν έ
πλειοψη
διδάσκ
από του
επικέντ

ροφίλ των μαθητών
έματα. Η
ηθούν από το να
ουδών τους (30
' μια τέτοια
πάντησαν «όχι».

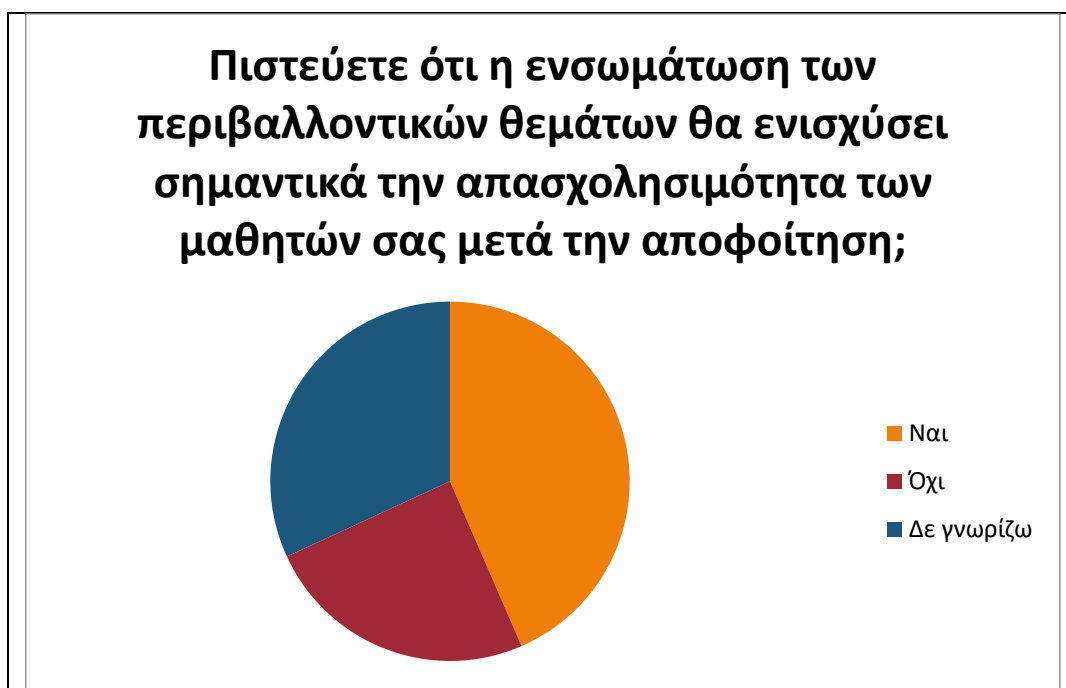
**Πως μπορείτε να αξιολογήσετε την
ενσωμάτωση περιβαλλοντικών
ζητημάτων στην Ανώτατη
Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση;**

- Δεν υπάρχουν πολλά σχετικά μαθήματα διαθέσιμα
- Υπάρχουν διαθέσιμα μαθήματα όμως μόνο θεωρητικά
- Υπάρχουν επαρκή και ποιοτικά μαθήματα
- Δε γνωρίζω
- Σπάνια διαθεσιμότητα
- Υπάρχουν μερικά μαθήματα

Το ερώτημα που ακολούθησε είχε σχέση με την άποψη των Καθηγητών Πανεπιστημίου σχετικά με τα περιβαλλοντικά και άλλα συναφή μαθήματα που διατίθενται σήμερα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Οι απαντήσεις ήταν σε μεγάλο βαθμό μη πειστικές. Ωστόσο, συμπεραίνεται ότι 28 από τους 69 ερωτηθέντες (δηλαδή, 40 %) ανέφεραν ότι η προσφορά είναι, είτε ανεπαρκής είτε σχεδόν ανύπαρκτη. 27 καθηγητές (δηλαδή, 39 %) δήλωσαν ότι ορισμένα μαθήματα είναι διαθέσιμα ενώ 6 καθηγητές ισχυρίστηκαν ότι υπάρχουν επαρκή μαθήματα για να την κάλυψη της ζήτησης και της επαρκούς ποιότητας. Ένα μικρό ποσοστό, (9 %) απάντησε «δεν γνωρίζω», (οι υπόλοιποι δύο ερωτηθέντες επέλεξαν την απάντηση ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα μαθήματα υψηλής ποιότητας). Ως εκ τούτου, μπορεί να υποστηριχθεί με βεβαιότητα ότι, με βάση τη γνώμη των καθηγητών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, το πρόγραμμα ΕΡΟQUE που πρόκειται να αναπτυχθεί είτε θα καλύψει ένα πολύ σημαντικό κενό στο πρόγραμμα σπουδών των Πανεπιστημίων, ή θα παρέχει μια διαφορετική από την ήδη διαθέσιμη λύση μαθήματα, τα οποία δεν είναι πολύ ικανοποιητικά με βάση τις απαντήσεις.

Η τελευταία ερώτηση στο ερωτηματολόγιο, ζητούσε από τους Καθηγητές Πανεπιστημίου να επιλέξουν τα θέματα που νομίζουν ότι ήταν πιο σημαντικό να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου. Οι ερωτηθέντες ήταν ελεύθεροι να επιλέξουν οποιοδήποτε αριθμό των θεμάτων που έκριναν απαραίτητα. Όπως αποδεικνύεται, στο γράφημα που ακολουθεί, το πιο σημαντικό θέμα που πρέπει να συμπεριληφθεί είναι "Ανακύκλωση" (με 32 απαντήσεις), ακολουθεί η " αυτοδιαχείριση των πόρων » (31 απαντήσεις). Τα επόμενα θέματα που περιλαμβάνονται οι " Βασικές αρχές της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων» (τονίστηκαν από 32 ερωτηθέντες) και οι « Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας " (θεωρείται από 19). Τα θέματα που επιλέχθηκαν λιγότερο από τους ερωτηθέντες, με 13 απαντήσεις το καθένα, ήταν η «Πράσινη Επιχειρηματικότητα » και τα « Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ».

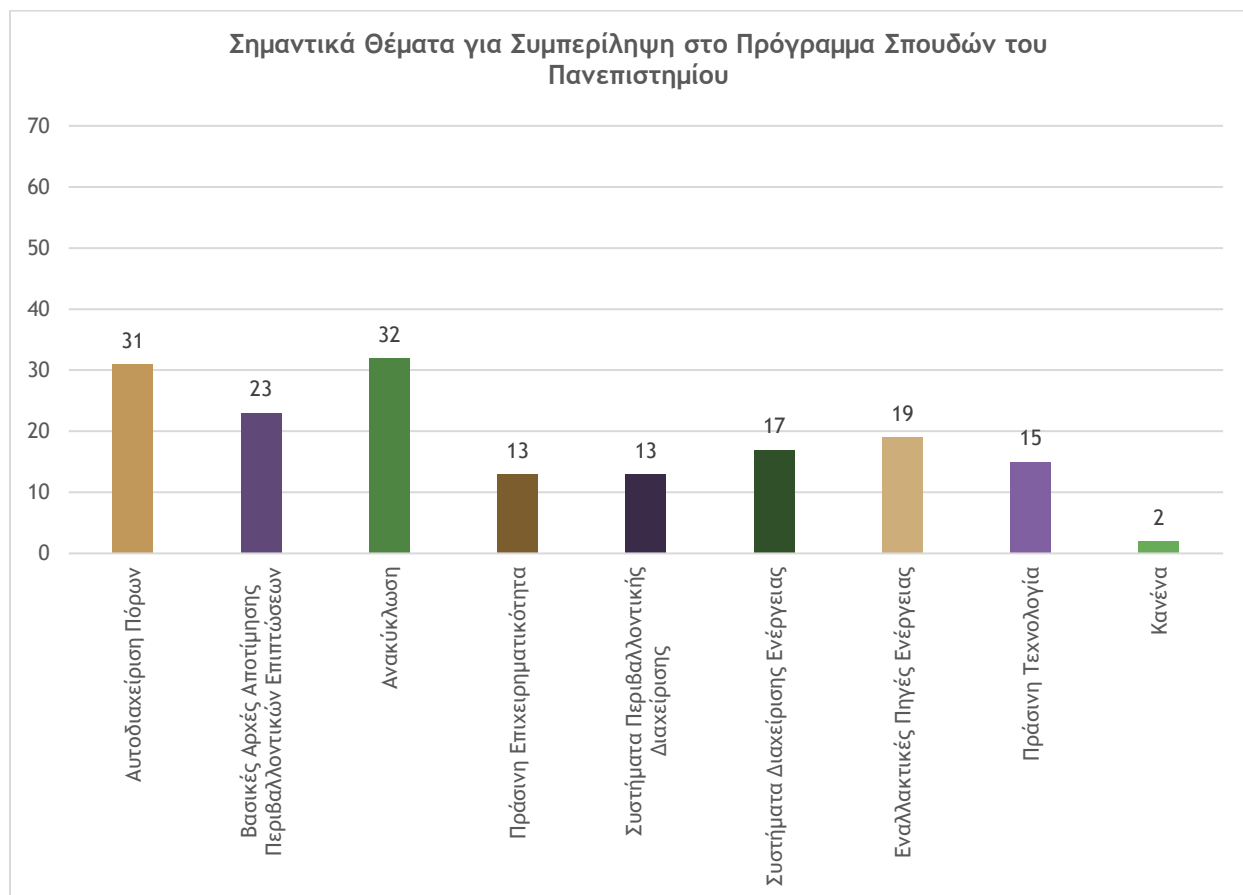
Εκτός από τα θέματα που αναφέρονται από τους εταίρους του ΕΡΟQUE, οι ερωτηθέντες ήταν επίσης ελεύθεροι να αναφέρουν οποιοδήποτε θέμα θεωρούσαν σημαντικό και δεν περιλαμβανόταν στον κατάλογο. Κάποιες από τις πιο σχετικές απαντήσεις ήταν οι εξής:

- ☐ Χρήση ηλεκτρικής ενέργειας από μεμονωμένες συσκευές και, το κυριότερο, μεγάλα κέντρα υπολογιστών.
- ☐ Αισθητική του περιβάλλοντος, φιλοσοφική ανθρωπολογία, φιλοσοφία της φύσης, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των δικαιωμάτων των ζώων
- ☐ Πράσινη κατανάλωση
- ☐ Κατανόηση της φύσης των συστημάτων σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα (πολιτισμικά, οικολογικά, οικονομικά κλπ.) και κατανόηση συμπεριφορικής αλλαγής
- ☐ Βιοενέργεια πόρων

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

- ☐ Ανθρωπολογικά και ηθικά ερωτήματα σχετικά με την ανθρωπότητα και τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και μη (ευρύτερες έννοιες της δικαιοσύνης, της δημοκρατίας, της διατήρησης της φύσης και της προώθησης της ζωής κ.λπ.)
- ☐ Η Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και η συμμετοχή είναι πιο σημαντικό για όλους.
- ☐ Βιολογία της διατήρησης- παγκόσμιες αλλαγές
- ☐ Βιοχημικοί κύκλοι- παγκόσμια οικολογική αλλαγή
- ☐ Περιβαλλοντική εκπαίδευση- Βιωσιμότητα (βιώσιμη ανάπτυξη)- Περιβαλλοντική Ηθική

Τα θέματα που επιλέχθηκαν τις λιγότερες φορές από τους ερωτώμενους (13 φορές το καθένα), ήταν η «Πράσινη επιχειρηματικότητα» και τα «Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης».

3.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

3.2.1. Δημογραφικές πληροφορίες για τα προφίλ των Εκπαιδευτών/Διδασκόντων της Εκπαίδευσης Ενηλίκων που συμμετείχαν στην έρευνα γραφείου

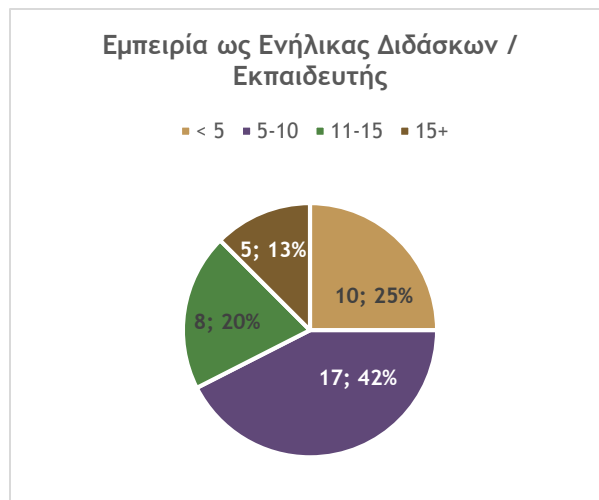
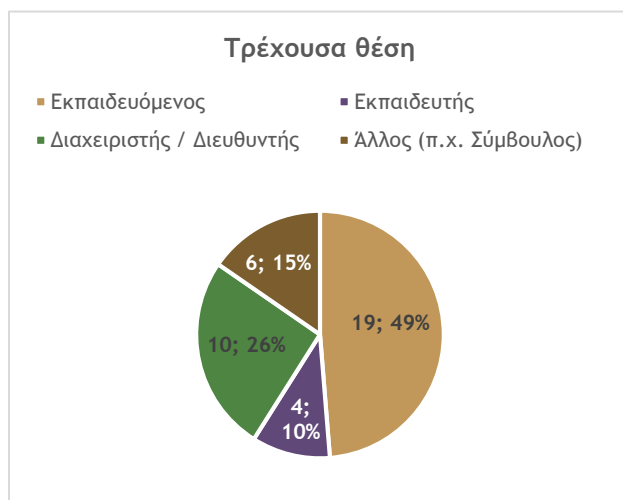
Στο πλαίσιο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, η πλειοψηφία των ερωτώμενων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 31-40 ετών (17 άτομα, ή 43%) και ακολουθούν 14 άτομα (ή 35%) που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

των 41-50 ετών. Σχετικά με την επαγγελματική εμπειρία, 22 από τους Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων (55%) είχαν 11-20 έτη συνολικής επαγγελματικής εμπειρίας, ενώ 8 άτομα (20%) είχαν πάνω από 20 έτη. Ειδικότερα, η επαγγελματική εμπειρία ως ενεργοί Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες

ήταν 5-10 έτη για 17 ερωτώμενους (43%) και πάνω από 10 έτη για 13 ερωτώμενους. Επιπρόσθετα, 19 από τους συμμετέχοντες Εκπαιδευτές στην Εκπαίδευση Ενηλίκων είναι τρέχοντες εκπαιδευτές, 4 είναι εκπαιδευτές εκπαιδευτών, 10 κατέχουν διευθυντικές θέσεις και 6 είναι σύμβουλοι και εμπειρογνώμονες σε περιβαλλοντικά θέματα.

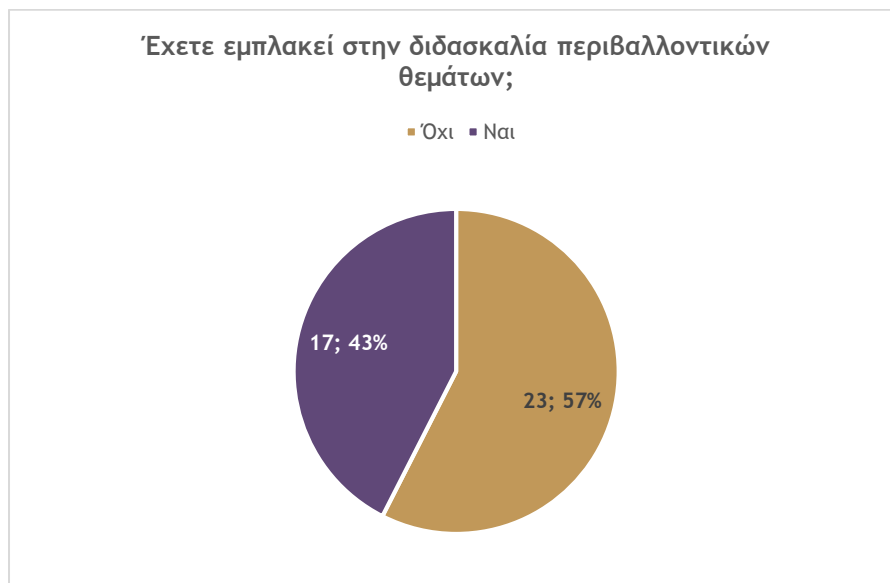
Οι Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων ερωτήθηκαν να υποδείξουν την ομάδα-στόχο, με την οποία δουλεύουν περισσότερο. Η πλειοψηφία αυτών επέλεξε μόνο μία ομάδα, ενώ υπήρχαν άλλοι που επέλεξαν περισσότερες. Το μεγαλύτερο ποσοστό τους βρίσκεται σε επαφή με άτομα που έχουν πιστοποιημένα προσόντα (δηλ. έχουν αποκτήσει ένα πιστοποιητικό ολοκλήρωσης ενός κύκλου μαθημάτων που οδηγούν σε συγκεκριμένα προσόντα). Η δεύτερη ομάδα με μεγάλη εκπροσώπηση είναι

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

τα άτομα με κάποιες βασικές ικανότητες, ακολουθούμενη από αυτούς που κατέχουν εργασιακά προσόντα.

3.2.2. Ενσωμάτωση Περιβαλλοντικών Θεμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

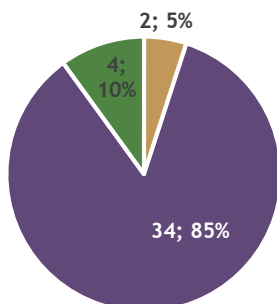
Από την αντιπαραβολή των αποτελεσμάτων από την Αυστρία και τη Μάλτα, η πλειοψηφία των Εκπαιδευτών/Διδασκόντων της Εκπαίδευσης Ενηλίκων δεν έχουν εμπλακεί στη διδασκαλία θεμάτων που σχετίζονται με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα (23 από τα 40 άτομα που απάντησαν, ή 57%).

Όταν ζητήθηκε η άποψη για το αν η αγορά εργασίας ευαισθητοποιείται πλέον πολύ περισσότερο σε περιβαλλοντικά ζητήματα, οι απαντήσεις του επιλεγμένου δείγματος συγκλίνουν σε πολύ μεγάλο βαθμό, καθώς 34 άτομα απάντησαν «ναι» (85%), 2 απάντησαν «όχι» (5%) και 4 «δε γνωρίζω» (10%). Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι απαντήσεις στην ερώτηση για το αν πιστεύουν ότι είναι σημαντική η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στους κύκλους μαθημάτων που παρέχονται σε ενήλικες στις δύο χώρες. Συγκεκριμένα, 31 άτομα (78%) απάντησαν «ναι», 7 απάντησαν «όχι» και 2 «δε γνωρίζω».

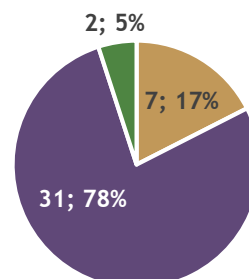
Πιστεύετε ότι η αγορά εργασίας ευαισθητοποιείται πλέον σε περιβαλλοντικά ζητήματα;

■ Όχι ■ Ναι ■ Δε γνωρίζω

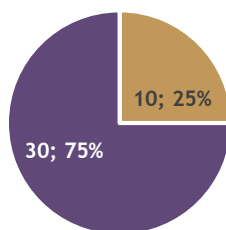
Πιστεύετε ότι είναι σημαντική η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στο πρόγραμμα σπουδών της Εκπαίδευσης Ενηλίκων;

■ Όχι ■ Ναι ■ Δε γνωρίζω

Θα μπορούσατε να παράσχετε εκπαίδευση σχετικά με περιβαλλοντικά θέματα;

■ Όχι ■ Ναι

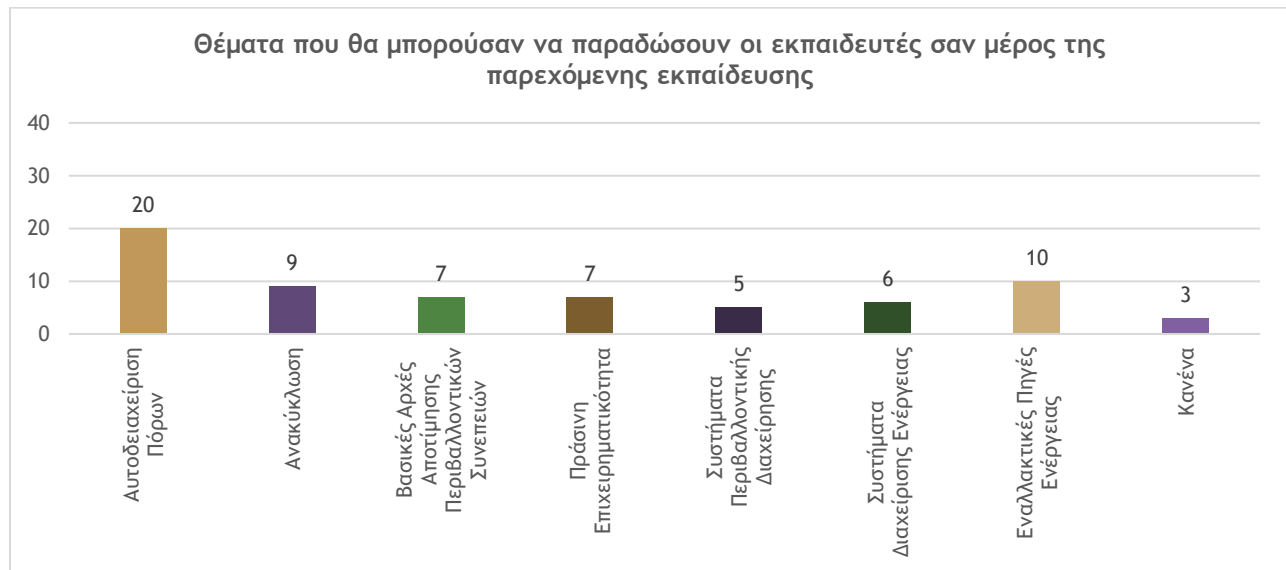

Οι επαγγελματίες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων ρωτήθηκαν αν θα μπορούσαν να παράσχουν εκπαίδευση σχετικά με περιβαλλοντικά θέματα. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων δείχνει ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (75%) πιστεύουν ότι μπορούν. Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σχεδόν όλοι οι Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων (εκτός από έναν) από τη Μάλτα απάντησαν ότι είναι σε θέση να το κάνουν, ενώ σχεδόν το ήμισυ των Αυστριακών απάντησε ναι. Αυτό αποτελεί ένα ακόμα ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί για τις διαφορές μεταξύ των δύο χωρών.

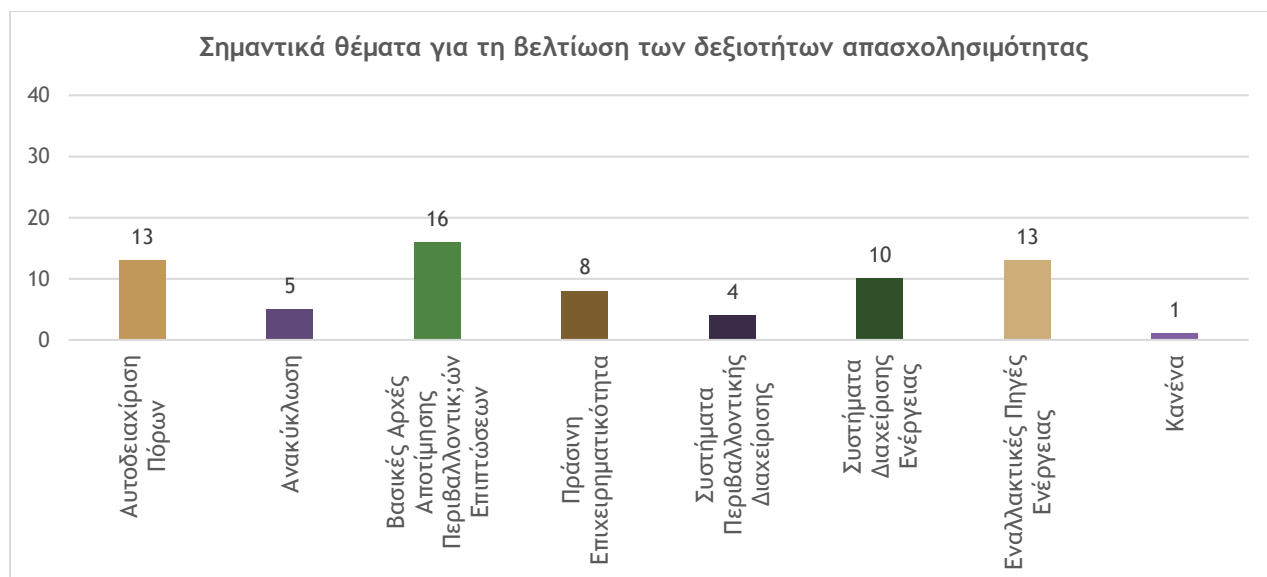
Όσον αφορά στην ενσωμάτωση των θεμάτων, το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τα θέματα που υποδεικνύονται από τους επαγγελματίες και των δύο χωρών, ως αυτά με τα οποία θα αισθάνονται άνετα κατά την παράδοση. Τα ευρήματα δείχνουν ότι το σημαντικότερο θέμα είναι η «Αυτοδιαχείριση Πόρων» (20 απαντήσεις), ακολουθούμενο από τις «Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας» (10 απαντήσεις) και την «Ανακύκλωση» (9 απαντήσεις). Τα εναπομείναντα θέματα επιλέχθηκαν με παρόμοιο ποσοστό απαντήσεων. Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να τονιστεί ότι τα αποτελέσματα απεικονίζουν μόνο το άθροισμα των φορών που έχει επιλεγεί ένα θέμα. Οι εθνικές εκθέσεις όμως, δείχνουν ότι οι προτεραιότητες για κάθε χώρα, όπως υποδεικνύεται από τους επαγγελματίες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, είναι κάπως διαφορετικές. Πιο συγκεκριμένα, τα σημαντικότερα θέματα που πρέπει να περιλαμβάνει το

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

προγράμματα σπουδών «Εκπαίδευση Ενηλίκων σύμφωνα με τους ερωτηθέντες από την Αυστρία, είναι η "Αυτοδιαχείριση Πόρων» και η «Ανακύκλωση», ενώ για τους επαγγελματίες της Μάλτας είναι οι «Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας», τα "Συστήματα Διαχείρισης Ενέργειας» και η "Αυτοδιαχείριση Πόρων».

Τέλος, σχετικά με τις δεξιότητες απασχολησιμότητας, τα ευρήματα και από τις δύο χώρες συνοψίζονται στο γράφημα που ακολουθεί. Είναι προφανές ότι οι περισσότεροι από τους επαγγελματίες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων υπέδειξαν ότι τα σημαντικότερα θέματα είναι οι «Βασικές Αρχές Αποτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» (υποδείχθηκε 16 φορές), η «Αυτοδιαχείριση Πόρων» και οι «Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας» (13 επιλογές το καθένα). Όπως και προηγουμένως, τα αποτελέσματα διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των δύο χωρών, με τους Αυστριακούς Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων να αναδεικνύουν κυρίως τα θέματα «Αυτοδιαχείριση Πόρων» και «Βασικές Αρχές Αποτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» που συνέλεξαν 8 ψήφους το καθένα, ενώ ακολουθούν πολύ κοντά η «Ανακύκλωση», η «Πράσινη Επιχειρηματικότητα» και τα «Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης» με 7 ψήφους το καθένα. Από την άλλη πλευρά, οι Μαλτέζοι Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων υπέδειξαν τις «Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας», τα «Συστήματα Διαχείρισης Ενέργειας» και τις «Βασικές Αρχές Αποτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων».

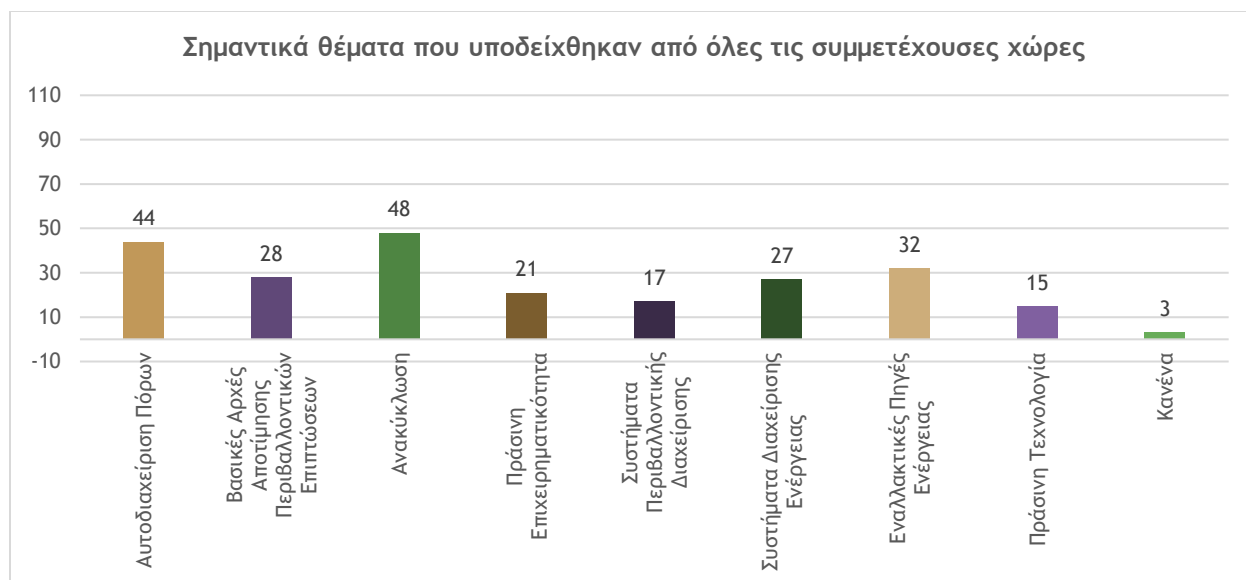
Οι συμμετέχοντες είχαν επίσης την ευκαιρία να υποδείξουν επιπλέον θέματα, εκτός αυτών της λίστας, τα οποία θεωρούν σημαντικά. Ακολουθούν κάποιες επιλεγμένες απαντήσεις:

- ☐ Ελκυστικές ικανότητες για εταιρείες που εστιάζουν στη βιωσιμότητα; Απαραίτητη ικανότητα για συγκεκριμένες δραστηριότητες
- ☐ Οικολογική διαχείριση και σχέδιο ελέγχου
- ☐ Οικοδομικές τεχνικές και πόροι που είναι φιλικοί προς το περιβάλλον

3.3 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η ανάλυση της ανάδρασης που συλλέχθηκε μέσω των ερωτηματολογίων στο πλαίσιο του έργου ΕΡΟQUE, υπέδειξε ορισμένα πολύ χρήσιμα ευρήματα. Κατ' αρχήν, παρά το ότι η κατάσταση είναι πολύ διαφορετική σε κάποιες από τις συμμετέχουσες χώρες αναφορικά με το πόσο ώριμο είναι το Πανεπιστήμιο ή η Εκπαίδευση Ενηλίκων σε θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον, σε καμία περίπτωση αυτό δε συνεπάγεται ότι ο περιβαλλοντικός φάκελος του ΕΡΟQUE δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε όλες τις χώρες με μεγάλη επιτυχία. Το γράφημα που ακολουθεί απεικονίζει την ανατροφοδότηση τόσο από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου, όσο και από Εκπαιδευτές/Διδάσκοντες της Εκπαίδευσης Ενηλίκων σχετικά με τα θέματα που θεωρούνται ως σημαντικά για συμπερίληψη στα προγράμματα σπουδών. Το πιο σημαντικό, με βάση τις αθροιστικές απαντήσεις είναι η "Ανακύκλωση" (συγκεντρώνοντας συνολικά 48 απαντήσεις), ακολουθούμενη από την "Αυτοδιαχείριση Πόρων» (44 απαντήσεις). Τα θέματα που επελέγησαν λιγότερο είναι η «Πράσινη Τεχνολογία» (από 15 ερωτηθέντες και τα «Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης» (17 απαντήσεις).

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

Το πιο σημαντικό αποτέλεσμα που απορρέει από την ανάλυση των δεδομένων, είναι το γεγονός ότι η αρχική επιλογή των θεμάτων που θα συμπεριληφθούν στο περιβαλλοντικό φάκελο του ΕΡΟQUE είναι σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμισμένη με τις προτεραιότητες που θέτουν οι εμπειρογνώμονες της εκπαίδευσης που συμμετείχαν στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης.

4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Η ανάλυση που έγινε από τους εταίρους σχετικά με το τρέχον διαθέσιμο πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου, μπορεί να συνοψιστεί ως ακολούθως:

- ❑ Στη Φιλανδία, σημειώθηκαν μόνο λίγες αναφορές για βιώσιμο μέλλον στα προγράμματα σπουδών των πέντε φινλανδικών Πανεπιστημίων που εξετάστηκαν. Οι έννοιες του περιβαλλοντικού χαρτοφυλακίου, της πράσινης τεχνολογίας, της βιώσιμης ανάπτυξης, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ανακαίνισης δε χρησιμοποιήθηκαν καθόλου. Επιπλέον, τα περιβαλλοντικά ζητήματα δεν έχουν την ίδια έμφαση σε στρατηγικά έγγραφα πανεπιστημίων, σχολών και υπηρεσιών, ή στις περιγραφές προγραμμάτων σπουδών, όπως, για παράδειγμα, τα πολυπολιτισμικά ζητήματα ή οι ανάγκες για θέματα Ειδικής Αγωγής.
- ❑ Στην Ελλάδα, εντοπίστηκε ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ του αριθμού των κύκλων μαθημάτων που παρέχονται σε κάθε Τμήμα ή/και Πανεπιστήμιο και των κύκλων μαθημάτων που προσανατολίζονται στη βιώσιμη ανάπτυξη και την εκπαίδευση. Όπως έχει ήδη παρουσιαστεί, η πλειοψηφία των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται στα πανεπιστήμια σε ολόκληρη τη χώρα, δεν έχει καμία σχέση με τα περιβαλλοντικά θέματα, με εξαίρεση ειδικές περιπτώσεις, όπου οι σπουδές αφορούν μόνο στο περιβάλλον ή/και τη μηχανική. Επιπλέον, τα ευρήματα από τα ερωτηματολόγια καταδεικνύουν την έλλειψη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε μια μεγάλη ομάδα Καθηγητών Πανεπιστημίου, οι οποίοι δεν αντιλαμβάνονται τη ζωτική σημασία της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών θεμάτων στους κύκλους μαθημάτων τους.
- ❑ Στην Ιταλία, έχει τεκμηριωθεί η ανάγκη για εισαγωγή στοιχείων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν μία αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα περιβαλλοντικά θέματα στο Πανεπιστήμιο. Η εισαγωγή στοιχείων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στους διαθέσιμους κύκλους μαθημάτων του Πανεπιστημίου, ή ειδικών κύκλων μαθημάτων αφιερωμένων στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, θα μπορούσε να είναι ένας καλός τρόπος για να αλλάξει η αντίληψη του συνόλου των φοιτητών στα Πανεπιστήμια που χτίζουν ένα επαγγελματικό προφίλ που επικεντρώνεται σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Αυτή η αλλαγή προοπτικής δεν μπορεί να περάσει μέσω ενός «πράσινου ξεκαθαρίσματος» των υφιστάμενων, αλλά θα πρέπει να βασίζεται σε παρεμβάσεις που συνάδουν με τις διεθνώς αναγνωρισμένες αρχές που διέπουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Το ξεκίνημα ενός σχεδιασμού χώρων μεταπτυχιακής εκπαίδευσης που στοχεύουν σε αυτή την κατεύθυνση θα ήταν σημαντικό. Υπάρχει ένα ακροατήριο φοιτητών που ενδιαφέρονται για αυτή την πορεία, το οποίο σήμερα δεν έχει διέξοδο.

Ως εκ τούτου, μπορεί να αποδειχθεί ότι, ανεξάρτητα από τη χώρα, τα περιβαλλοντικά ζητήματα παραμένουν ένα θέμα που δεν έχει εξεταστεί όσο θα έπρεπε κατά την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου. Αυτό θα μπορούσε να αποδοθεί στο γεγονός ότι, μέχρι πολύ πρόσφατα, δεν έχει τονιστεί αρκετά η ανάγκη για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και τη διαχείριση των φυσικών πόρων και της ενέργειας. Είναι θέμα αλλαγής κουλτούρας και νοοτροπίας, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη συμπερίληψη των περιβαλλοντικών ζητημάτων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, ως μέσο για την ενεργή συμμετοχή των ανθρώπων και για να τους βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν ότι η φροντίδα για το περιβάλλον δεν έχει σχέση με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο ή τον επαγγελματικό προσανατολισμό, αλλά είναι τρόπος ζωής.

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

4.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Η σύνοψη των αποτελεσμάτων της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε για τον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Αυστρία και τη Μάλτα είναι η ακόλουθη:

- Στην Αυστρία, έχει επιβεβαιωθεί η ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο κύκλο μαθημάτων που σχετίζεται με το περιβάλλον. Η παροχή της Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Αυστρία έχει ανάγκη από κύκλους μαθημάτων που ενημερώνουν για περιβαλλοντικά ζητήματα και τη βιώσιμη χρήση των πόρων, ως μέσο βελτίωσης των προσόντων και των δεξιοτήτων των ενηλίκων και ως μέσο ταιριάσματος της παράδοσης μαθημάτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Με βάση τις απαντήσεις των Εκπαιδευτών/Διδασκόντων της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των εκπαιδευτικών κύκλων μαθημάτων (η οποία πρόκειται να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του δεύτερου πνευματικού προϊόντος: Περιβαλλοντικός Φάκελος) στα θέματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, δηλαδή αυτοδιαχείριση πόρων, βασικές αρχές αποτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, πράσινη επιχειρηματικότητα και εναλλακτικές πηγές ενέργειας.
- Στη Μάλτα, υπάρχουν πολλές δυνατότητες για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και των επαγγελματικών ικανοτήτων κάποιου ατόμου. Οι σημαντικότεροι οργανισμοί παροχής τέτοιων εκπαιδευτικών κύκλων μαθημάτων είναι εύκολα προσβάσιμοι από ενήλικες, στους οποίους προσφέρουν τη δυνατότητα να διευρύνουν τις γνώσεις τους σε ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών θεμάτων. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η έρευνα γραφείου έδειξε ότι είναι διαθέσιμη μια μεγάλη λίστα επιλογής μαθημάτων, το αποτέλεσμα που προκύπτει από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων δείχνει ότι η γενική αντίληψη των ενηλίκων εκπαιδευτών είναι ότι ενώ ορισμένοι κύκλοι μαθημάτων είναι διαθέσιμοι, τα θέματα που καλύπτουν είναι περιορισμένα. Επομένως, αυτό υπονοεί ότι η διαθεσιμότητα και η ποικιλία των κύκλων μαθημάτων που προσφέρονται από τοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμούς πρέπει να βελτιωθεί προκειμένου να εξασφαλιστούν επαρκείς δυνατότητες για τους ενήλικες, ώστε να διευρύνουν τις επαγγελματικές τους ικανότητες στον τομέα του περιβάλλοντος.

Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι ο Περιβαλλοντικός Φάκελος ΕΡΟQUE είναι ένα εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ενεργά από τους φορείς παροχής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, ανεξάρτητα από το βαθμό κάλυψης ή μη των περιβαλλοντικών θεμάτων στους ήδη υπάρχοντες κύκλους μαθημάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Στην περίπτωση της Αυστρίας, αυτό θα προσφέρει μια πολύ δυναμική εναλλακτική λύση για τους ενήλικες που βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας, δίνοντάς τους την ευκαιρία να επικεντρωθούν σε μια περιοχή που δεν χαρακτηρίζεται από υπερβολική προσφορά και ζήτηση, με αποτέλεσμα να τους παράσχουν ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Για τη Μάλτα, θα προσφέρει μια ολοκληρωμένη σειρά μαθημάτων που θα αντιμετωπίσει το θέμα της διαθεσιμότητας και της ποιότητας που έχει ήδη εντοπιστεί από τους επαγγελματίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, βάσει της ανάδρασής τους στα ερωτηματολόγια.

4.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Οι προηγούμενες ενότητες παρουσίασαν αναλυτικά την κατάσταση που επικρατεί στις συμμετέχουσες χώρες σε σχέση με την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων τόσο στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων, καθώς και σε αυτά της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Το γενικό συμπέρασμα από την ανάλυση είναι ότι ανεξάρτητα από το βαθμό στον οποίο τα περιβαλλοντικά θέματα έχουν ήδη ενσωματωθεί στα προγράμματα σπουδών, υπάρχει ακόμα πολλή απόσταση που πρέπει να καλυφθεί

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

μέχρι να μπορεί να αποδειχθεί ότι τα περιβαλλοντικά θέματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης ενός ατόμου, ανεξάρτητα από τον εκπαιδευτικό κλάδο ή το επιδιωκόμενο επίπεδο.

Η έρευνα γραφείου που πραγματοποιήθηκε από τους εταίρους υπέδειξε τα υπάρχοντα κενά σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Ωστόσο, η έρευνα γραφείου και η γνώμη των επαγγελματιών της εκπαίδευσης τα τόνισε ακόμη περισσότερο. Από την άλλη πλευρά, όμως, έριξε επίσης φως στον αρχικό σχεδιασμό του Περιβαλλοντικού Φακέλου ÉROQUE και επικύρωσε στην πραγματικότητα τα επιλεγμένα θέματα και τη δομή του, αλλά, το σημαντικότερο, την ανάγκη για την ανάπτυξή του.

Για την ανάπτυξη του Περιβαλλοντικού Φακέλου ÉROQUE, ο οποίος αποτελεί το αντικείμενο του επόμενου πνευματικού προϊόντος (IO2), στο πλαίσιο του έργου, οι εταίροι θα πρέπει να επικεντρωθούν κυρίως στην ανάπτυξη των θεμάτων που έχουν ήδη επισημανθεί στην έρευνα γραφείου. Αυτά είναι:

- ☐ Ανακύκλωση
- ☐ Αυτοδιαχείριση Πόρων
- ☐ Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας
- ☐ Βασικές Αρχές Αποτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Τα εναπομείναντα θέματα (δηλαδή τα Συστήματα Διαχείρισης Ενέργειας, η Πράσινη Επιχειρηματικότητα, τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και η Πράσινης Τεχνολογία) θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν ως μέρος των κύκλων μαθημάτων που πρόκειται να αναπτυχθούν, δεδομένου ότι αποτελούν ένα μέσο για την προώθηση της περαιτέρω εξειδίκευσης και προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις που δεν έχουν ακόμη ληφθεί υπόψη από τους μαθητές ή/και ενήλικες. Αυτό είναι εμφανές κυρίως στην Εθνική Έκθεση της Φινλανδίας: η ευαισθητοποίηση στο συγκεκριμένο αντικείμενο ορισμένων θεμάτων, όπως και οι ευκαιρίες για περαιτέρω χρήση και προστιθέμενη αξία δεν είναι σε πολύ προχωρημένο στάδιο σε ορισμένες περιπτώσεις. Έτσι, ο Περιβαλλοντικός Φάκελος ÉROQUE μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο ως (επιπλέον) εκπαιδευτικό εργαλείο, αλλά και ως μέσο για τη μεγαλύτερη εμπλοκή των ατόμων σε αυτά τα θέματα, καθώς και για την παροχή εναλλακτικών λύσεων που δεν έχουν ακόμα λάβει υπόψη τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1. Παρακαλούμε γράψτε το όνομά σας (προαιρετικό).
Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να γράψετε το όνομά σας, εφόσον το επιθυμείτε
2. Από ποια χώρα κατάγεστε; Παρακαλούμε επιλέξτε την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Φινλανδία
 - ☐ Ελλάδα
 - ☐ Ιταλία
 - ☐ Άλλη (παρακαλώ διευκρινίστε): Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να διευκρινίσετε
3. Παρακαλούμε να υποδείξετε την ηλικιακή ομάδα που ανήκετε επιλέγοντας την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ 31-40
 - ☐ 41-50
 - ☐ 50+
4. Πόσα χρόνια διδάσκετε στο Πανεπιστήμιο; Παρακαλούμε επιλέξτε την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Λιγότερα από 10 χρόνια
 - ☐ 11-15 χρόνια
 - ☐ 15+ χρόνια
5. Παρακαλούμε να υποδείξετε το τμήμα του Πανεπιστημίου που διδάσκετε:
Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να υποδείξετε το τμήμα σας
6. Παρακαλούμε να υποδείξετε την τρέχουσα βαθμίδα σας:
 - ☐ Λέκτορας
 - ☐ Λέκτορας με θητεία
 - ☐ Επίκουρος Καθηγητής/τρια
 - ☐ Επίκουρος Καθηγητής/τρια με θητεία
 - ☐ Αναπληρωτής Καθηγητής/τρια
 - ☐ Καθηγητής/τρια
 - ☐ Ομότιμος Καθηγητής/τρια
 - ☐ Βοηθός/Επισκέπτης Λέκτορας ή Καθηγητής/τρια
 - ☐ Άλλη: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ
7. Παρακαλούμε να υποδείξετε την τρέχουσα θέση σας:
 - ☐ Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Πανεπιστημίου
 - ☐ Πρύτανης
 - ☐ Κοσμήτορας
 - ☐ Διευθυντής κύκλου μαθημάτων/προγράμματος σπουδών
 - ☐ Άλλη: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ

Το πρόγραμμα ÉROQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

8. Παρακαλούμε να υποδείξετε αν είστε μέλος Πανεπιστημιακής Επιτροπής(ών) που ασχολείται με ακαδημαϊκά / εκπαιδευτικά / ερευνητικά / φοιτητικά ζητήματα
- ☐ Ναι: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ
- ☐ Όχι
9. Έχετε ποτέ εμπλακεί στη διδασκαλία κάποιου θέματος που σχετίζεται με το περιβάλλον; Αν ναι, παρακαλούμε να διευκρινίσετε.
- ☐ Ναι: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ
- ☐ Όχι
10. Πιστεύετε ότι η αγορά εργασίας ευαισθητοποιείται πλέον περισσότερο σε περιβαλλοντικά ζητήματα;
- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δε γνωρίζω
11. Πως κρίνετε την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στους κύκλους μαθημάτων σας;
- ☐ Δεν υπάρχουν πολλοί σχετικοί κύκλοι μαθημάτων διαθέσιμα
- ☐ Η διαθεσιμότητα είναι αραιή και πρέπει να βελτιωθεί
- ☐ Μερικοί κύκλοι μαθημάτων είναι διαθέσιμοι, αλλά είναι περισσότερο θεωρητικά
- ☐ Μερικοί κύκλοι μαθημάτων είναι διαθέσιμοι και το θεωρητικό τους τμήμα είναι εξισορροπημένο με το πρακτικό
- ☐ Υπάρχουν αρκετοί διαθέσιμοι κύκλοι μαθημάτων που έχουν επαρκή ποιότητα
- ☐ Υπάρχουν αρκετοί διαθέσιμοι κύκλοι μαθημάτων υψηλής ποιότητας βασισμένοι σε διεθνή πρότυπα
- ☐ Δε γνωρίζω
12. Πιστεύετε ότι η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων θα βελτίωνε σημαντικά την απασχολησιμότητα των φοιτητών σας μετά την αποφοίτησή τους;
- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δε γνωρίζω
13. Ποια θέματα θεωρείτε ως σημαντικά για ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου; Παρακαλούμε να επιλέξετε μέχρι 2 απαντήσεις, βάσει των προτεραιοτήτων σας.
- ☐ Αυτοδιαχείριση πόρων (δηλ. εκτυπώσεις, κατανάλωση νερού, ηλεκτρική κατανάλωση, κλπ.)
- ☐ Ανακύκλωση
- ☐ Βασικές αρχές αποτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- ☐ Πράσινη επιχειρηματικότητα
- ☐ Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης
- ☐ Συστήματα διαχείρισης ενέργειας
- ☐ Εναλλακτικές πηγές ενέργειας
- ☐ Πράσινη τεχνολογία

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

☐ Κανένα

14. Μπορείτε να προτείνετε επιπλέον θέματα από τα προαναφερθέντα χρησιμοποιώντας το χώρο παρακάτω.
Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ

15. Θα σας ενδιέφερε να συμμετάσχετε σε ένα συνδυαστικό κύκλο μαθημάτων για Καθηγητές Πανεπιστημίου πάνω στα προαναφερθέντα θέματα;

☐ Ναι

☐ Όχι

16. Θα επιθυμούσατε να ενημερώνεστε για τις επερχόμενες δραστηριότητες του έργου;

☐ Ναι

☐ Όχι

Αν απαντήσατε ναι σε μία εκ των ερωτήσεων 15 και 16, ή και στις δύο, παρακαλούμε να συμπληρώσετε παρακάτω το email σας.

Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να γράψετε το email σας

Ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή σας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

1. Παρακαλούμε γράψτε το όνομά σας (προαιρετικό).
Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να γράψετε το όνομά σας, εφόσον το επιθυμείτε
2. Από ποια χώρα κατάγεστε; Παρακαλούμε επιλέξτε την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Αυστρία
 - ☐ Μάλτα
 - ☐ Άλλη: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ
3. Παρακαλούμε να υποδείξετε την ηλικιακή ομάδα που ανήκετε επιλέγοντας την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Νεώτερος από 30
 - ☐ 31-40
 - ☐ 41-50
 - ☐ 50+
4. Πόσα χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας κατέχετε; Παρακαλούμε επιλέξτε την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Λιγότερο από 10 χρόνια συνολικής επαγγελματικής εμπειρίας
 - ☐ 11-20 χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας
 - ☐ 20+ χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας
5. Παρακαλούμε να γράψετε τον τύπο του οργανισμού, στον οποίο απασχολείστε σήμερα:
Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να γράψετε τον τύπο του οργανισμού
6. Ποια είναι η υψηλότερη βαθμίδα εκπαίδευσής σας ως τώρα; Παρακαλούμε επιλέξτε την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Λύκειο
 - ☐ Πανεπιστημιακό πτυχίο
 - ☐ Μεταπτυχιακό
 - ☐ Δίπλωμα
7. Παρακαλούμε να υποδείξετε την τρέχουσα θέση σας.
Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να υποδείξετε την τρέχουσα θέση σας
8. Πόσο καιρό είστε εκπαιδευτής/διδάσκων στην εκπαίδευση ενηλίκων; Παρακαλούμε επιλέξτε την κατάλληλη απάντηση.
 - ☐ Λιγότερο από 5 χρόνια
 - ☐ 5-10 χρόνια
 - ☐ 11-15 χρόνια
 - ☐ Πάνω από 15 χρόνια

Το πρόγραμμα ÉROQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.

9. Ποιο είναι η επικρατέστερη ομάδα-στόχος της εκπαίδευσης που παρέχετε;
- ☐ Υποψήφιοι με χαμηλές δεξιότητες
 - ☐ Υποψήφιοι με μερικές βασικές δεξιότητες
 - ☐ Υποψήφιοι με επαγγελματικά προσόντα, χωρίς πτυχίο
 - ☐ Υποψήφιοι με πιστοποιημένα επαγγελματικά προσόντα
 - ☐ Υποψήφιοι με πτυχίο
10. Ποιο είναι το κύριο θέμα της εκπαίδευσης που παρέχετε;
Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να υποδείξετε το κύριο θέμα της εκπαίδευσης που παρέχετε
11. Έχετε ποτέ εμπλακεί στην εκπαίδευση ενός θέματος που σχετίζεται με το περιβάλλον; Αν ναι, παρακαλούμε να διευκρινίσετε.
- ☐ Ναι: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ
 - ☐ Όχι
12. Πιστεύετε ότι η αγορά εργασίας ευαισθητοποιείται πλέον περισσότερο σε περιβαλλοντικά ζητήματα;
- ☐ Ναι
 - ☐ Όχι
 - ☐ Δε γνωρίζω
13. Πώς κρίνετε τη γενική διαθεσιμότητα κύκλων μαθημάτων σχετικών με το περιβάλλον στην εκπαίδευση ενηλίκων;
- ☐ Δεν υπάρχει κανένα διαθέσιμο
 - ☐ Η διαθεσιμότητα είναι αραιή και πρέπει να βελτιωθεί
 - ☐ Μερικοί κύκλοι μαθημάτων είναι διαθέσιμοι, αλλά η επιλογή και η ποικιλία των θεμάτων είναι περιορισμένη
 - ☐ Υπάρχουν επαρκείς διαθέσιμοι κύκλοι μαθημάτων
 - ☐ Δε γνωρίζω
14. Πιστεύετε ότι η εισαγωγή περιβαλλοντικών θεμάτων θα ενίσχυε σημαντικά τις δεξιότητες των ενηλίκων στην ενσωμάτωσή τους, ή στη βελτίωση της θέσης τους στην αγορά εργασίας;
- ☐ Ναι
 - ☐ Όχι
 - ☐ Δε γνωρίζω
15. Πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να συμπεριλάβετε στην εκπαίδευση που παρέχετε θέματα όπως, η χρήση των πόρων, περιβαλλοντική ευαισθησία, κατανάλωση ενέργειας, κλπ.;
- ☐ Ναι
 - ☐ Όχι, επειδή: Επιλέξτε ένα στοιχείο.

16. Ποιο είναι το θέμα που θα αισθανόσασταν πιο άνετα να συμπεριλάβετε στην εκπαίδευση που παρέχετε; Μπορείτε να επιλέξετε μέχρι δύο απαντήσεις.

- ☐ Αυτοδιαχείριση πόρων (δηλ. εκτυπώσεις, κατανάλωση νερού, ηλεκτρική κατανάλωση, κλπ.)
- ☐ Ανακύκλωση
- ☐ Βασικές αρχές αποτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- ☐ Πράσινη επιχειρηματικότητα
- ☐ Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης
- ☐ Συστήματα διαχείρισης ενέργειας
- ☐ Εναλλακτικές πηγές ενέργειας
- ☐ Κανένα

17. Ποιο θέμα πιστεύετε θα συνεισέφερε περισσότερο στην αύξηση των δεξιοτήτων απασχολησιμότητας των εκπαιδευόμενων/μαθητών; Μπορείτε να επιλέξετε μέχρι δύο απαντήσεις. Παρακαλούμε να επεξηγήσετε την επιλογή σας.

- ☐ Αυτοδιαχείριση πόρων (δηλ. εκτυπώσεις, κατανάλωση νερού, ηλεκτρική κατανάλωση, κλπ.)
- ☐ Ανακύκλωση
- ☐ Βασικές αρχές αποτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- ☐ Πράσινη επιχειρηματικότητα
- ☐ Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης
- ☐ Συστήματα διαχείρισης ενέργειας
- ☐ Εναλλακτικές πηγές ενέργειας
- ☐ Άλλο: Παρακαλούμε διευκρινίστε εδώ

18. Παρακαλούμε να προτείνετε κάποιο άλλο θέμα, εκτός αυτών της παραπάνω λίστας.

Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να προτείνετε άλλο θέμα

19. Θα σας ενδιέφερε να συμμετάσχετε σε ένα συνδυαστικό κύκλο μαθημάτων για εκπαιδευτές/διδάσκοντες στην εκπαίδευση ενηλίκων πάνω στα προαναφερθέντα θέματα;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

20. Θα επιθυμούσατε να ενημερώνεστε για τις επερχόμενες δραστηριότητες του έργου;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Αν απαντήσατε ναι σε μία εκ των ερωτήσεων 19 και 20, ή και στις δύο, παρακαλούμε να συμπληρώσετε παρακάτω το email σας.

Χρησιμοποιήστε αυτό το χώρο για να γράψετε το email σας αν το επιθυμείτε

Ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή σας

Το πρόγραμμα ΕΡΟQUE (n° 2014-1-EL01-KA200-001373) έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου της.